

**ÓZBEKSTAN RESPUBLİKASI
JOQARI HÁM ORTA ARNAWLI BİLİMLENDİRİW MİNİSTRLİĞİ**

**ÁJİNİYAZ ATINDAĞI
NÓKİS MÁMLEKETLİK PEDAGOGİKALIQ İNSTİTUTI**

**KÁSIPLİK (DÓRETİWShİLİK) İMTİHANLAR DÁSTÚRİ HÁM
BAHALAW KRİTERİYaSI
(Kúndizgi hám sırtqı bólim ushın)**

**SÚWRETLEW ÓNERI (reńli súwret) hám SIZIW
pánleri**

**60111200 – «Súwretlew óneri hám injenerlik grafikası»
bakalavriat tálim baǵdarı ushın**

Dástúr Ájiniyaz atındaǵı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı oqıw-metodikalıq Keńesinde kórip shıǵılǵan hám maqullanǵan. 2022-jıl 27-may kúngi 6-sanlı májilis protokoli.

Dúziwshiler: NMPI “Súwretlew óneri hám injenerlik grafikası ”
kafedrası baslıǵı, kórkem óner ilimleri boyınsha filosofiya
doktorı (PhD) G.Mambetkadirov

NMPI “Súwretlew óneri hám miynet tálimi”
fakul`tetı dekanı, pedagogika ilimleri kandidatı,
docent J.Darmenov

NMPI “Súwretlew óneri hám injenerlik grafikası ”
kafedrası docent. B.Esboganova

Pikir bildiriwshiler: QMU“Arxitektura” kafedrası docenti X.Alyaminov

NMPI “Súwretlew óneri hám injenerlik grafikası ”
kafedrası úlken oqıtıwshısı. A.Aldabergenov

I. Kirisiw

Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń “Respublika joqarı oqıw orınları bakalavriatına kiriw test sınaqların ótkeriw tártibin jetilistiriw haqqında”ǵı 2017- jıl 16-noyabrdegi PQ-3389-sanlı qararı hám Ministrler Kabinetiniń 2018-jıl 3- apreldegi “Joqarı oqıw orınlarına oqıwǵa qabıllaw tártibin jáne de jetilistiriw haqqında”gi 261-sanlı qararına muwapıq usı dástúr islep shıǵılǵan.

“60111200-Suwretlew óneri hám injenerlik grafikası” bakalavriat tálim baǵdarı boyınsha kásiplik (dóretiwshilik) imtixan dástúr ikásip-óner mektepleri hám de ulıwma orta bilim beriw mekteplerindegi Suwretlew óneri hám sıızw pánleri dástúri tiykarında dúzilgen bolıp, talabanlardıń ámeliy kónlikpe hám bilim tájriybelerin anıqlaw ushın mólsherlengen. 60111200-“ Suwretlew óneri hám injenerlik grafikası” bakalavriat tálim baǵdarına hújjet tapsırǵan talabanlar kásiplik (dóretiwshilik) imtixanda kórkem óner tiykarı bolǵan **reńli súwret hám sıızw** pánlerinen ámeliy jumıs atqarıp, ózleriniń bilimlerin kórsetib beredi. Orınlangın ámeliy jumıslar tastıyıqlanǵan kriteriya tiykarında bahalanadı..

II. Pánniń maqseti hám wazıypaları

60111200-Suwretlew óneri hám injenerlik grafikası bakalavriat tálim baǵdarı boyınsha oqıtıwshılar tayarlaw boyınsha kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlar talabanlardıń **reńli súwret hám sıızw** pánlerinen teoriyalıq bilimlerin ámeliyatda qollay alıwı boyınsha ámeliy bilim kónlikpe hám tájriybelerin anıqlaw maqsetinde ótkeriledi.

Talabanlar qánigeliktiń tómendegi tiykarǵı pánlerinen ámeliy-dóretiwshilik, grafik jumıslar atqaradı :

1. Súwretlwr óneri(reńli súwret). Súwretlew óneri teoriyası tiykarında natyurmorttıń óz-ara qatnası, perspektiva nizamlıqları, kompozitsiyalıq dúzilisi, jarıq hám saya túsiniqleri negizinde gipsli geometriyalıq dene, úy-ruwzger buyımları, mıywe hám palız eginleri, tegis gezleme fonında ózine qarap súwreti reńde orınlanadı.

2. Sıızw. Sıızw pánindegi wazıypalar O'zDStǵa ámel etken halda orınlanadı. Buyımniń berilgen eki proyeksiyasına tiykarınan jetispewshi proyeksiyasın tabıw, kerekli qırqımları menen A3 formatda qálemde ámeliy jumıs orınlaydı.

III. Abiturient bilimine qoyılatuǵın talaplar

1. Abiturientten **reńli súwret** páninen natyurmorttı qaǵazǵa durıs jaylastırıwı, gorizont sıızǵı, buyımlardıń óz-ara qatnası, buyımlardıń tayanısh noqatların durıs tabıwı, zatlar tegisligin durıs anıqlay alıwı, naturadagi buyım kólemelerin durıs sáwlelendire biliwi, perspektiva nizamlıqlarına ámel qılıwı, buyımlardaǵı saya hám jarıqlardı durıs anıqlay alıwı hám de buyımlardıń fakturasın (gips, ılaydan islengen ıdı, metall, gezleme hám taǵı basqalar) tabıw talap etiledi.

2. Abiturientdan sıızw páninen berilgen eki proyeksiyanı tuwrı kóshiriwi, masshtabtı tuwrı tańlawı, jetispewshi proyeksiyanı tuwrı tabıwı, kesindilerdi tuwrı

orınlawı, sızılmalarda sızıq túrlerine, ólshemler qoyıwda qaǵıydaǵa ámel qılıwı, sızılmalardı A3 formatqa tuwrı jaylastıra biliwi hám jumıstı sapalı orınlawı talap etiledi.

Abiturient keste boyınsha belgilengen kúnde hár bir pánge 1, 5 astronomık saat (90 minuta) waqıt dawamında grafik jumıs orınlaydı. **Súwretlrw óneri(reńli súwret)** hám **sızıw** pánleri boyınsha atqarılatuǵın jumıs qaǵazınıń ólshemi A3 formatda boladı.

Bul jumıslardı bahalaw tómendegi tártipte ámelge asırıladı : **Súwretlrw óneri(reńli súwret)** den orınlangan hár bir jumısqa 10 soraw, **sızıw**dan 9 soraw qóyıladı jáne bul sorawlarǵa sınav ótkeriwshi komissiya aǵzaları orınlangan jumıstıń kólemi hám sapasına qaray ball qóyadı. Hár bir pán boyınsha ballar vedomostı jazıladı hám ulıwmalastırıladı.

Usı baǵdarlarda kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlar ushın qoyılatuǵın maksimal ball - 156 ni quraydı,

Súwretlew óneri (reńli súwret) - 78, 0 ball

Sızıw - 78, 0 ball

Reńli súwret

№	Sorawlar mazmunı	Tolıq juwap ushın ball
1	Natyurmort qaǵazǵa durıs jaylastırılǵan	0-7 ge shekem
2	Gorizont sızıǵı durıs tabılǵan	0-7 ge shekem
3	Buyımlardıń o‘z-ara qatnası durıs tabılǵan	0-7 ge shekem
4	Buyımlardıń tayansh tochkasi durıs tabılǵan	0-7 ge shekem
5	Naturadaǵı tegislik durıs anıqlanǵan	0-7 ge shekem
6	Perspektiva nızamlıqlarına durıs ámel qılınǵan	0-7 ge shekem
7	Buyumlardaǵı saya hám jarıqlıqlar durıs anıqlanǵan, Akvarel boyaw texnikasınan durıs paydalanılǵan.	0-9 ǵa shekem
8	Buyumlardıń fakturası (gips, sopol, metall, gezleme hám taǵı basqalar) tabılǵan	0-9 ǵa shekem
9	Jumıs ulıwmalastırılǵanlıǵı	0-9 ǵa shekem
10	Qoyılǵan wazıypa tolıq orınlangan	0-9 ǵa shekem

Reńli súwret boyınsha abiturientlerdiń toplawı mumkin bolǵan maksimal ballardıń ulıwma muǵdarı – **78 ball**

Sızıw

№	Sorawlar mazmunı	Tolıq juwap ushın ball
1	Berilgen eki proyeksiya tuwrı kóshirilgen	0-8 ge shekem
2	Masshtab tuwrı tabılǵan	0-8 ge shekem
3	Jetispewshi profil proyeksiya tuwrı tabılǵan	0-9 ǵa shekem
4	Qırqım túri tuwrı tańlangan	0-8 ge shekem
5	Qırqım tuwrı orınlangan	0-9 ǵa shekem
6	Sızılmada sızıq túrlerine ámel etilgen	0-9 ǵa shekem
7	Ólshem qoyıw qaǵıydalarına ámel etilgen	0-9 ǵa shekem
8	Sızılma A3 formatqa tuwrı jaylastırılǵan hám sapalı orınlangan	0-9 ǵa shekem
9	Sızılmada shártlilik hám ápiwayılastırıwlarǵa ámel etilgen	0-9 ǵa shekem

Sızıw boyınsha abiturientlerdiń toplawı múmkin bolǵan maksimal ball - **78, 0 ball**

V. Kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlardı ótkeriw tártibi

60111200-Suwretlew óneri hám injenerlik grafikası bakalavriat tálim baǵdarına hújjet tapsırǵan abiturient keste tiykarında belgilengen kúnde, hár bir pánnen 1,5 astronomiyalıq saat waqıt dawamında sızıw páninen grafikalıq jumıs hám Súwretlrw óneri (reńli súwret) pánlerinen natyurmort qoyılmasın orınlaydı. Qabıllaw komissiyası tárepinen qalıplestirilgen toparlar 20 -30 abiturientten ibarat bolıp, kásiplik (dóretiwshilik) imtixan toparlar boyınsha ótkeriledi. Kásiplik (dóretiwshilik) imtixanlar molbert hám planshetler menen úskenelengen Súwretlrw óneri (reńli súwret) hám sızıw bólmelerinde ótkeriledi.

Súwretlrw óneri (reńli súwret). Súwretlew óneri teoriyası tiykarında natyurmorttıń óz-ara qatnası, baqlaw perspektivası nızamlıqları, kompozitsiyalıq dúzilisi, jarıq hám saya túsiniqleri negizinde gipsli geometriyalıq dene, úy-ruwzger buyımları, mıywe hám palız eginleriler tegis gezleme fonında ózine qarap súwreti reńde orınlanadı.

Sızıw. Sızıw pánindegi wazıypalar O'zDStǵa ámel etken halda orınlanadı. Buyımınıń berilgen eki proyeksiyasına tiykarınan jetispewshi proyeksiyasın tabıw, kerekli qırqımları menen A3 formatda qálemde ámeliy jumıs orınlaydı.

Bul jumislardı bahalaw tómendegi tártipte ámelge asırıladı: **Súwretlirw óneri (reńli súwret)** pání boyınsha jumıs tolıq hám tuwrı orınlangan bolsa, 1-6 shekemgi sorawlar 0-7 ballğa shekem, 7-10 sorawlar 0 balldan 9 ballğa shekem, **sızıw** páninen jumıs tolıq hám tuwrı orınlangan bolsa, 1-2-4 sorawlar 0-8 ballğa shekem, 3-5-6-7-8-9 sorawlar 0 balldan 9 ballğa shekem belgilenedi.

Pán boyınsha sınaq ótkeriwshi komissiya aǵzalarınan shólkemlestiriledi hám olar usı tálim baǵdarına kadrlar tayarlawshı kafedra professor-oqıtıwshıları quramınan qamtıp alınadı.

VI. Apellyatsiya tártibi

Abiturientler tárepinen kásiplik (dóretiwshilik) imtıxan nátiyjeleri boyınsha institut qabıllaw komissiyasınıń apellyatsiyalar menen islew komissiyasına nátiyjeler daǵaza etilgen kúnnen baslap 24 saat dawamında múrajáát etiwı múmkin.

Múrajáát mazmunında tek ǵana óziniń balları haqqında bolsa qabıl etiledi, biraq basqa abiturientler haqqında jazılǵan dawa arzaları qabıl etilmeydi.